

УДК 347.9

Шиян О.Ю.¹, Чайка М.В.²

¹ канд. юрид. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. Ю-126 ЗНТУ

ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ІНОЗЕМНИХ СУДІВ В УКРАЇНІ

Одним із проявів державного суверенітету є неприпустимість іноземного втручання в юрисдикційну діяльність. Судові рішення не діють за межами держави, у якій вони були ухвалені. Рішення іноземних судів можуть діяти в іншій державі, якщо остання їх визнала. Численні міжнародні договори передбачають взаємне визнання судових рішень.

Засноване на іноземному судовому рішенні право може вважатися існуючим тільки після того, як буде дозволене приведення даного рішення до виконання. Переваги визнання рішення іноземного суду по цивільному спору полягають у наступному:

1) визнання іноземного судового рішення заощаджує обом сторонам час і гроші, необхідні для іншого судового розгляду всередині країни, якщо тут виникає спір з питання, вирішеного іноземним судом;

2) скорочення навантаження судів. Встановити умови визнання судді, як правило, легше, ніж заново розглядати весь правовий спір про його фактичне і правове розуміння;

3) запобігання ухвалення таких, що суперечать одне одному, судових рішень, адже така ситуація заподіює шкоду здійсненню правосуддя, якої неможливо уникнути, якщо в різних державах повинно бути ухвалено судові рішення відносно тих самих фактичних обставин справи;

4) визнання іноземного судового рішення служить безпосередньо погодженості судових рішень у світових масштабах і тим самим інтересам порядку. Воно запобігає утворенню вільних від виконання судових рішень зон, здатних виникнути, якщо держава не визнає іноземні судові рішення і одночасно не дає повноважень на розгляд спору на її території.

Рішення іноземного суду – це рішення іноземних судів у цивільних, трудових, сімейних справах, вироки іноземних судів по кримінальних справах у частині, що стосується конфіскації майна та відшкодування шкоди потерпілій особі, а також рішення іноземних арбітражів і акти інших органів іноземних держав, до компетенції яких належить розгляд цивільних, трудових, сімейних справ, які набули законної сили і підлягають визнанню та виконанню на території України відповідно до міжнародних договорів України.

Визнання рішення іноземного суду – це поширення законної сили рішення іноземного суду на територію України в порядку, встановленому законом.

Виконання рішення іноземного суду – це застосування заходів примусового виконання рішення іноземного суду в Україні в порядку, передбаченому законом.

Як впливає з ЦПК, умовами визнання та виконання рішення іноземного суду є наявність міжнародного договору України або взаємність за домовленістю з іноземною державою, рішення суду якої може виконуватися в Україні.

Проблема визнання і виконання рішень іноземних судів, зокрема, й іноземних недержавних установ, до яких відносяться арбітражні та третейські суди, існує давно, але вона розглядалась в основному науковцями лише крізь призму виконання міжнародних угод. Не можна заперечувати

належність цього питання до міжнародного права, зокрема, до міжнародного цивільного процесу, але можна розглядати й новий підхід до вирішення цієї проблеми, а саме з урахуванням функції судової влади в державі, структури судових органів та аналізу юридичної практики.

Слід відмітити, що враховуючи важливість цього питання, в Україні доволі мало наукових праць, які присвячені цій тематиці. В них переважає міжнародний аспект і не враховується взаємозв'язок міжнародних актів з «внутрішнім» законодавством України, а тому не беруться до уваги сучасні напрямки вдосконалення законодавства України.